

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Pedagogická fakulta
Katedra biologie a environmentálních studií

POSUDEK OPONENTKY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Předložil student: Bc. Jaroslav Peřka

Název: Etogramy obratlovců ve výuce biologie

Oponentka: RNDr. Lenka Pavlasová, Ph.D.

1. CÍLE A HYPOTÉZY (uvedte, zda a jak byly cíle/hypotézy/předpoklady formulovány a zda a do jaké míry byly naplněny, resp. ověřeny):

Cíl práce je uveden v úvodních partiích textu, jeho formulace je však poněkud mlhavá (cituji: „... vytvořit vzdělávací projekt, který bude komplexně rozvíjet klíčové kompetence žáků...“). Dále autor popisuje obsah projektu, ze kterého jasně vyplývá, že se bude jednat o badatelsky-orientované vyučování. Autor stanovuje v Úvodu i hypotézy (str. 7), které není možno ověřit a výzkumné otázky (str. 8), na které lze po provedení práce odpovědět jen zčásti. Práci není nutné tlačit do výzkumné šablony, když se jedná o didaktickou aplikaci. Bohatě by stačilo napsat, že cílem práce je vytvořit badatelskou úlohu pro SŠ, ověřit ji ve výuce a vyhodnotit. V případě takové formulace je potom cíl beze zbytku splněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (použité metody práce, interpretace výsledků a jejich diskutování, náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické /rešeršní/ části a vlastního badatelského/odborného přínosu, logická struktura a provázanost, vhodnost příloh, apod.):

Práce je rozčleněna na několik částí tak, aby bylo zachováno členění známé z klasických výzkumných prací, i když mnohem jednodušší by bylo členění na teoretickou a praktickou část.

Kapitola 2 krátce (na 4 stranách) popisuje etologii a etologická pozorování ve vzdělávacích programech včetně literatury, která se k této problematice váže. Dle mého názoru by sem měl být zařazen i text na stranách 17 – 38. Autor ho však uvádí jako „teoretickou přípravu“, tedy patrně jako text svého výkladu.

Kapitola 3 popisuje výstižně dotazníkovou metodu a autorovu vlastní metodu hodnocení žákovských prací. Jako nadbytečné jsou zde uvedeny pomůcky a materiál, protože se nevztahují k výzkumné metodě dotazníkového šetření ani k metodě hodnocení žákovských prací.

Kapitola 4 popisuje vlastní vzdělávací program/projekt/badatelskou úlohu. Tento text je psán v podstatě formou metodiky pro učitele. Začíná velice pěknou časovou rozvahou a postupně jsou uvedeny podrobně všechny etapy projektu. Jako nápad je tato výuková aktivita pěkná a inspirativní, autor by při jejím popisování měl pokud možno respektovat didaktické kategorie jako stanovení výukového cíle, příprava učitele, příprava žáků, odlišovat metodiku od pouhého popisu projektu, jasně vymezit, jaké bude používat výukové materiály a ty uvést do přílohy atd.

Kapitola 5, nazvaná „Výsledky“, popisuje reálné ověřování navrženého projektu ve výuce. Popis je doplněn fotografiemi. Podrobně je uvedena i školní část projektu, tedy tvorba žákovských výstupů a jejich hodnocení učitelem. Zde bych byla opatrnější při uvádění celých jmen žáků. V této kapitole najdeme i výsledky dotazníkového šetření účastníků projektu, jehož cílem bylo program zhodnotit. Část výsledků je v příloze, nevšimla jsem si ale, že by na ni autor někde v textu odkazoval. K jednotlivým aspektům přípravy, realizace i hodnocení projektu se autor potom vyjadřuje i v Diskusi.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, cizojazyčný abstrakt/summary, vhodnost výběru použité literatury, správnost citování a odkazů na literaturu, obrázky, grafy, přílohy, celková grafická úprava, přehlednost a dodržení základního formálního členění práce do kapitol, úroveň kvality tabulek, grafů, obrázků a příloh, apod.):

Práce obsahuje 77 stran textu a 16 stran příloh. Obsahuje všechny předepsané formální náležitosti včetně anglického i českého abstraktu. Jazykový projev autora je na dobré úrovni. Literatura je vhodně vybrána a řádně citována. Chválím množství pramenů nejen českých, ale i cizojazyčných, a vynikající práci s literaturou. K formální úpravě nemám v podstatě žádné připomínky, je pečlivá a téměř bez chyb. Jako hlavní nedostatek práce vidím především „nešikovné“ členění textu do kapitol, občasnou pojmovou nejednoznačnost (př. jedná se o projekt nebo výukový program?) a logickou neprovázanost (v úvodu jsou stanoveny hypotézy, ale nikde v práci nejsou vyhodnoceny apod.).

4. KOMENTÁŘ OPONENTKY (celkový dojem, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, možný přínos pro praxi, publikovatelnost, apod.):

Celkově je práce poměrně zdařilá, zaměřuje se především na didaktickou aplikaci. Ukazuje možnosti zařazení etologického pozorování do výuky a to takovým způsobem, že nechává žáky relativně samostatně provést celý badatelský cyklus, tedy od stanovení hypotéz po jejich vyhodnocení a prezentaci. Tento způsob výuky je velmi důležitý, protože pomáhá zakládat vědecké myšlení žáků a učí je vědecké argumentaci. Předloženou práci proto považuji za didakticky cennou a jsem si vědoma toho, že i přes nedostatky, které jsem autorovi vytkla, odvedl velký kus práce v oblasti, která v ČR není příliš rozšířena. Práci proto doporučuji přepracovat, rozšířit a předložit po úpravách jako práci rigorózní. Bez ohledu na rozhodnutí autora v práci dále pokračovat, by bylo rozhodně dobré, část textu publikovat např. v časopisu Biologie – chemie – zeměpis.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (je nutné vzít v úvahu dobu trvání obhajoby, cca 15 min.):

- O jakou úroveň bádání se v projektu jednalo (potvrzující – strukturované – nasměrované – otevřené)?
- Uveďte příklady literatury věnující se badatelsky orientovanému vyučování.

6. NAVRHOVANÉ ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ (doporučuji k obhajobě a hodnotím: výborně, velmi dobře, dobře, nebo nedoporučuji k obhajobě):

Předložená diplomová práce **splňuje** požadavky kladené na tento typ prací, a proto ji **doporučuji** k obhajobě.

V Praze dne 5.5.2015

RNDr. Lenka Pavlasová, Ph.D.